

pct f 2,- per 250 ml inclusief emballage (groothandelsprijzen); beide hoeveelheden zijn voldoende voor ongeveer 5000 injecties als er inderdaad, zoals het antwoord vermeldt, $\frac{1}{20}$ ml per keer gebruikt wordt! Van een prijsverschil is dus praktisch geen sprake.

Het „verre verkiezen” van jodiumtinctuur boven chloorhexidine lijkt, mede gezien de uitspraak van de consulent-kinderarts, niet sterk gefundeerd.

Literatuur: LAMMERS e.a. (1961) *Algemene farmacotherapie*, bl. 220. Leiden. — *Lancet* (1958) II, 1164. — LOWBURY e.a. (1960) *Brit. med. J.* II, 1039. — Vraag 35 (1962) Desinfectie van de huid. *Ned. T. Geneesk.* 106, 1503.

Amstelveen, 6 augustus 1962

B. H. RYPKEMA

De prijswaarderingen waren — misschien ten onrechte — op de kleinhandelsprijzen gebaseerd: 0,5 pct hibitane-tinctuur 2,5 ml f 0,55; 15 ml f 0,85; 2 pct jodiumtinctuur 10 ml f 0,15; 100 ml f 1,25.

Zonder noodzaak zal men niet gaarne een zeer goed ontsmettingsmiddel door een gewoon goed middel vervangen. De omschrijving „onaantastbaar superieus” zou reclamachtig aandoen indien zij niet op waarheid berustte: het middel is veel beter dan andere, en zelfs hibitane heeft het niet van deze eerste plaats kunnen verdringen.

De „irriterende werking” van jodium werd vooral gezien bij de hoge (6 pct) concentraties die vroeger ten onrechte gebruikt werden: 2 pct jodiumtinctuur is nauwelijks irriterend, waarschijnlijk niet méer dan Hibitane-tinctuur. De door velen, vooral kinderen, als nadeel ondervonden bijtende sensatie bij toepassing in kleine wonden wordt grotendeels door de alcohol veroorzaakt.

Amsterdam, november 1962

REDACTIE

NIET-SPECIFIEKE LYMPHADENITIS MESENTERIALIS

Naar aanleiding van het antwoord op vraag 54 (1962) moge ik het volgende opmerken. Onlangs werd mij door de chirurg (collega KREYEN) verzocht, de behandeling over te nemen van een jongetje van vijf jaar, dat door hem geopereerd was, wegens het vermoeden van het bestaan van een appendicitis. Deze jongen werd opgenomen met ernstige buikpijnklachten, terwijl er bij onderzoek een plankharde buik gevonden werd. Bij operatie werden aan de appendix geen duidelijke afwijkingen gevonden. Wel bleek een uitgebreide lymphadenitis mesenterialis te bestaan. Bij verder onderzoek bij deze patiënt werd eveneens een matige lymphadenitis colli geconstateerd. Als oorzaak zou een toxoplasma-infectie, resp. een infectie veroorzaakt door *Pasteurella pseudotuberculosis*, resp. een mononucleose in aanmerking kunnen komen.

Serologisch onderzoek leverde echter in deze richting niets op. Wel werd er uit de ontlasting *Coxsackie-B₄-virus* gekweekt. Enige dagen later werden ook de beide zusjes, een tweeling van drie jaar, opgenomen met hetzelfde ziektebeeld. Ook bij deze beide kinderen werd uit de ontlasting *Coxsackie-B₄-virus* gekweekt. Bij alle drie patiënten moest dus de diagnose pleurodynie worden gesteld, of in dit geval wellicht beter genoemd myalgia epidemica. Misschien kan deze bevinding steun geven aan de door U geopperde mogelijkheid, dat de niet-specifieke lymphadenitis mesenterialis teweeggebracht wordt door een virus, in dit geval met name het *Coxsackie-virus*, via het darmlumen.

Literatuur: Vraag No. 54 (1962) *Ned. T. Geneesk.* 106, 2232.

Spekholzerheide, 7 november 1962

L. H. B. M. VAN
BENTHEM

BOEKAANKONDIGINGEN

SÁNDOR MÓRA, *Die Novocain-Blockade des vegetativen Nervensystems*. Theorie und therapeutische Anwendung. 144 bl., 61 fig. VEB Georg Thieme, Leipzig 1962. Prijs: geb. DM. 28; f 27,45.

Theorie, techniek en toepassing van deze behandelwijze, die in de landen achter het ijzeren gordijn blijkbaar veel ahang heeft, worden in deze Hongaarse monografie met aanhaken van een onnoemelijk aantal auteurs uit Oost en West, uitvoerig maar volmaakt kritiekloos besproken. Rijp en groen, „Wahrheit und Dichtung” worden grondig dooreen geklutst. Men bemerkt alras dat procaine (Novocaine)-blokkering (in ruime zin: Impletol-behandeling en intraveneuze procaine-therapie worden niet vergeten) voor iedere denkbare chirurgische en interne aandoening kan zijn aangewezen en nog een goede kans van slagen heeft ook, mits men maar niet versaat en stug volhoudt! De door de Roemeense mevrouw ASLAN gepropageerde gerontologische procaine-(verjongings)-kuur ontbreekt niet.

M. W. VAN WEEL

U. J. WASSNER, *Die untere Leistungsgrenze der Lunge*. Eine experimentelle Untersuchung zur klinischen Ermittlung der unteren Leistungsgrenze der menschlichen Lunge. 102 bl., 35 fig., tabellen. Springer-Verlag, Berlin, Göttingen, Heidelberg 1961. Prijs: ingen. DM. 29,60.

Uitgaande van de juiste stelling dat waarden, die betrekking hebben op de ventilatie van de long resp. de longen, een onvoldoende inzicht geven in de mogelijkheden en reserves van de ademhaling, ontwikkelen de schrijvers een techniek die berust op de gegevens die kunnen worden verkregen bij „rebreathing” in een van beide longen. Hoewel hier zeer interessante waarnemingen worden gedaan en het mogelijk lijkt dat deze techniek (die voor de routine toch nog vrij gecompliceerd is) eens een waardevolle aanvulling voor onze preoperatieve beoordeling van de longpatiënt zal betekenen, lijkt het onwaarschijnlijk dat hiermee het vraagstuk afdoende zou zijn opgelost.

N. G. M. ORIE

Ciba Foundation symposium on the exocrine pancreas. Normal and abnormal functions. Onder redactie van A. V. S. DE REUCK en M. P. CAMERON. 390 bl., 91 fig., tabellen. J. and A. Churchill Ltd., Londen 1962. Prijs: geb. 55 sh.

De voortreffelijke voordrachten die tijdens het Ciba Foundation symposium over de normale en abnormale exocriene functies van het pancreas werden gehouden zijn thans in boekvorm verschenen. De beste experts hebben hun licht laten schijnen over diverse facetten van dit nog altijd wat duistere onderwerp. De eerste voordrachten handelen over de ultra-structuur en de histochemie van het pancreas; vervolgens wordt aandacht besteed aan de pancreassecretie, de fysiologische controle van de pancreasfunctie en de bepaling van de pancreasfunctie. Het boek wordt besloten met een zeer belangwekkende verhandeling over de genetische en metabole aspecten van het zieke pancreas. Voorzitter van het symposium was Prof. SHERLOCK, die deze taak op voortreffelijke wijze heeft vervuld.

Dit boek, dat de voordrachten met de discussies bevat over zoveel facetten van dit boeiende onderwerp, is van grote waarde voor hen, die zich voor dit gebied interesseren. Ik wil dan ook niet nalaten om deze zeer bijzondere monografie aan te bevelen voor algemene internisten, gastroënterologen, (patho-)fysiologen en patholoog-anatomen.

A. J. CH. HAEX